

Црна Гора и Турска

I. Кад улица господари

Цетиње, 11. августа

Жалосна је али поучна слика, коју сада представља отоманска царевина. Некада силно и моћно турско царство, које је било притисло цео Балкан и доирало чак до Беча, када је од свечевог полумјесеца дрхтао и Европа, сада је претворено у разграђену државу, у рушевину, која је постала поприште свега и свачега. Не зна се ко је старији а ко млађи; не зна се ко заповиједа а ко слуша; не зна се коме треба прићи, а коме не; не зна се шта је светиња а шта не... не зна се ништа, него како ко стигне, тако и ради, те није никакво чудо што је настао хаос и метеж на све стране и што је завладала права анархија.

Бивало је и бива револуције, али ово што се одиграва у Турској, то је револуција своје врсте. Ње још нема забиљежене у историји ни једног народа, а слични примјер се не да нигдје сагледати. Свуда се знало шта се хтјело, свуда се нило с одређеним циљем, али у Турској нити се зна шта се хоће, нити за чим се иде и у великом знаку је питање како ће се све свршити. Може се очекивати све прије само ништа за добро ове земље, чија је државна зграда из темеља пољупљана.

Турска је постала поприште анархије. У њој се подигло све противу свега и свако противу свакога. Свако је незадовољан, свако хоће да диктира, да намеће своју вољу и да заповиједа. Тако ситуација постаје све озбиљнија и критичнија и у мјесто да се бистри и да се томе општем хаосу учини крај, она се све јаче заоштрава и компликује и крај је све више недолгоднији.

Варница је прво креснула у унутрашњости. Поникла је међу незадовољним Арбанасима, који су се одметнули од власти, повукли се у планине и запријетили да ће оружаном руком војевати за своја права, која им се већ годинама обећавају, али никако не дају. Противу њих су послали војску, да их силом умире. Војска, у мјесто да војује противу њих, стала се и сама да буну, да негодује, да се одмеће од власти и да се присаједињава побуњеним Арбанасима. Они пак, који су остали у касарнама, или су према томе били равнодушни или су исповиједали мишљење да побуњене официре и војнике не треба кажњавати. И ако нијесу били уз њих, нијесу били ни противу њих! Тако противу одметника нијесу власти смјеле у почетку ништа да предузимају, него су чак почеле с њима и да преговарају! То је по-

буњене Арбанасе и побуњену војску само охрабрило да истрају. Зато су постали безобзирнији, објеснији и силнији, па према томе у својим захтјевима необузданији. Док су у први мах захтјевали и задовољавали се са ситуацијом обећавањима, сад су почели да диктирају. То њихово држање осоколило је и друге. Једно је друго вукло. То обично тако и бива. Кад неко види да се једном нешто може, тад и он покушава да продре с оним нашта прије није могао ни да помисли. Рђави су примјери заразни. Једна попустљивост повлачи другу. Зло се у коријену убија. Кад се Арбанаси буне, па им није ништа, зашто се не би без опасности по себе и официри и војска бунила? Кад су и то успјели, онда су дошли на идеју да и они буду нека чињеница. Кад је прије могла војска да збаци султана и да изврши преврат, зашто не би могла и сада? Кад је прије могло војсци бити да диктира, зашто не би и сада? И тако је варница расла и ширила се нагло, док пожар није обухватио цијелу земљу. Сад је она сва у пламену. Све се буну, све је незадовољно, све протестује, све хоће да се слуша и заповиједа све хоће да господари.

Та бујница општег незадовољства толико је нарасла, да је обухватила цијелу земљу и озбиљно пријети да је убади у вртлог, из кога тешко може да изађе, па и ако је срећним случајем преброди, од ње ће бити жива љешина.

И кад не може бити више ни ријечи о родољубивости војске, кад је само становништво међусобно толико мржњом затровано да нема никакве обзире ни према чему, па чак ни према самој земљи, кад опште расуло на све стране влада, кад је општи морал сведен на минимум, кад се јавни живот толико срозао да већ не постоји никакво мјерило, којим би се регулисали односи једних према другима, кад се право безвлашће зацарило и пријети својом необузданом бујницом да сруши саму царевину, коју већ у велико из темеља љупља, кад морални и политички башибозук води прву главну пресудну ријеч, пред којом је и Султан и влада и власти и војска немоћна, кад је, велимо, у цијелој отоманској царевини општа распусаност и право безвлашће, сасвијем природно је што се те необуздане башибозучке хорде нијесу задржале само на томе, него су пошле и даље. Кад у самој земљи за њих нема никаквих светиња, кад глас улице преовлађује, од куда би за њу било светиње преко границе, од куда би они имали обзира према другоме?

И до сада је била њихова безобзирност према сусједним земљама позната, а у толико је сада већа кад немају у земљи ни од чега да презају, нити да се нечега боје. У самој земљи не поштују ни власт ни закон нити икога него раде што хоће, а власти су толико немоћне и неувиђавне, да им не само на пут не стају, него и не покушавају да их у тој њиховој разузданости спријече, па чак им и повлађују. У мјесто да их на одговор узимају, у мјесто да их сузбијају и да их гоне, саме власти их толерирају, па поге им иду да с њима преговарају да их умилостиве, пуштају их да раде шта хоће и тако, ма и посредно, помажу опште расуло.

То и такво стање разумије се да није могло остати само у границама царевине; оно се протегло и даље и захватило и оно што им је на домаку било.

Кад су силнији и од самог падишаха, кад им нико ништа не може и кад никаквих обзира немају ни према чему, од куда би имали према и онима ван граница царевине? Од куда да се обуздају и према онима, па које већ од увијек крвавим очима гледају и које су могли тлачити и нападати чак и онда када се у царевини нијесу смјели живи да чују.

И зато је дошло оно што је дошло — зато су онако варварски иступили према Црној Гори и онако разуздано наспругли на границу њену и крволочно кидисали на становништво њено, уображавајући да се њима све може и да је њихова сила несаломљива.

Али о томе у броју за овим.

Са наше границе

У сриједу дослије подне један дио турске војске ујашно је доћи до Доца, па се ујутро пут Црновици и Дубнице. На глас о томе Црновици и Горњоселци дочекали су их и сузбили, те том приликом су једнајест турских глава појекли, многе поубијали и ранили.

Тога дана је у Беране дошло с барјацима око 500 Роговаца.

Турски кордош неирскидио пуцају на куле на нашој граници. Због тога наши из пограничних села не могу нигдје из куће да изађу, нити живо изван да иду. На турске главе наши не одговарају.

На страни Чакора у сриједу је пушка рањено остало. Са куле Раван и са шанца са Крша преко Лима ојет се чело пушкарање од стране турских стража. Том приликом су турски војници из шанца и са Крша преко Лима ранили нашег сељака Радојка Огњеновића у оба степана баш на прагу од куће му.

У доњем дијелу Велике из куће не смје нико да изађе због претрцавања турских стража.

На Јечменишта изатао је један табор турске војске из Плова са два топа и једним митраљезом. На Шабовој Глави турска војска ради утврђивање за тојове од прије неколико дана. Ту су многи топови и митраљеви скупштени.

У Ржаници чује се неирскидио с турске стране претрцавање.

Турска војска налази се дуж наше границе и међу њом се онајча јаче кретање. Назад три дана Турци су пушкарали два Србина: Младена Пойотића и Милована Арсова.

Срби у Беранима и у Доњој Ржаници скупавају од гласи, јер им турска војска не да нигдје да се макну.

По листовима

Удружење Србије и Бугарске

Прашки „Union“ доноси из pera неког бугарског политичара занимљив чланак, који говори о бугарско-српским односима. Одмах у почетку вели се, да су односи између обју држава добри и ради се око зближења тако, да се то зближење мисли провести царинском унијом а у пошљедње вријеме вестивара се, по наводу писца, и удружење Бугарске са Србијом на темељу једнакости мисли са царем Фердинандом на челу! Ово основа удружења између Србије и Бугарске каже да је изишла на видик тек након смрти министра председника дра Миловановића, а заснована је, вели, у самом Београду. Писац вели, да се не упушта у питање ове неистинитости ове основе, а доноси у као идеју.

Југословенски народи нијесу више политичка деца и они знају, ако дође до диобе на Балкану да ће у тој судјеловати Русија и Аустро-Угарска. Ну оваква диоба била би немогућа, кад би Бугарска и Србија заједно расплаћале са 700.000 бајонета. Онда би било лако и ослобођење Македоније. Писац вели, да у Србији овако схваћају ово питање око „Балкана“, а у Софији око „Вечерње Поште“. Даље писац вели, да би само удружењем са Бугарском била обезбијеђена судбина Србије, а с друге стране само у оваквом удружењу, могло би се извојевати југословенска хегемонија на Балкану.

Мислимо да је изишло и да напомињемо, да је ово празно маштање овога „бугарског политичара“ и извесно ово само куриозума ради, да се види како овако тешке проблеме словенска штампа и сувише необзирно третира.

За повратак исељеника

Шибеничка „Хрватска Реч“ доноси један умесан предлог, који у главним цртама репродуцирамо. Статистика о досељивању у Сједињене Државе Северне Америке набројила је у задње десетљеће 300.000 досељеника Хрвата. Ако узмемо у обзир досељенике у другим државама Северне и Јужне Америке, Аустралије и осталих земља, број исељеника Хрвата од године 1900. 1910. изданао је 400.000. Тежину ове чињенице одјећамо најбоље ми сами, који остасмо приљубљени уз овај комад ролне гуде, а цитали се највећше у огромној скупој радије снаге, која дјелује управо разорно на привредно наше стање. Песма о земљи злата и среће, о дирама шириницама, замјере све више. Данас ту pjesму покрива друга pjesма о невољама што би у наш исељенички свијет и парнасака удова и сиота, којима су рудокопи касули, стројеви разврскани, без ича прогутали њихове хранитеље. Но уза све то масе нашег свијета иду у Америку из лука Треса, Женова, Ливорна, Хамбурга и т. д. пуне наде, да ће у Америци наћи среће и благостања. Свијет у Америци крећу снажи дан на горе, напуним исељеницима тамо њуно горе, него им је било код куће, те на обалама Америке чека на стотине хиљада нашега народа, да би дошло кога, који би се смисловио и кући их повратио. Преко 100.000 наших сиота у Америци чека да се поврати својим кући. Они дуди спремни су на сваке жртве, јер их пољубило убија на привреду, којом су у Америку били заведени. Ово 100.000 младих људи од 18 до 32 године живота нест огромни део радних сила наше домовине. Шта би дакле требало учинити? Сви хрватски и словенски заступници на српским конгресима исељеницима предлажу, да се пошалу у Америку једна или двије ратне дивизије да уприну све ове наше исељенике, који жеде повратак у домовину. Градњом југословенске Оулави Кини, па оне Аријано Бујано и Задар Очелство, налазе се још и другим радних индустријских пољубило, којима се радном свијету прилика да се не зарале, те ће онај сумњивац иди у земљу, која је у туђем свијету суђена да створи до број доћи и за друге наше привредне послове. Истина су и даље озбиљни радних сила требало, немоћно дакле пољубило, да иду у Америку да се повратио, што може пољубило и само преко обала у радном силама наших исељеника.

Италија и Аустрија око Арбаније

— Спор Италије и Аустрије око престижа —
Познати француски лист „Temps“ до-
носи е један чланак о спору између Ита-
лије и Арбаније, који је у аустријској и
талијанској штампи побудио велику сен-
зацију.

„Temps“, на основу извештаја својих
дошлица, тврди, да сада постоји озбиљ-
на занесеност између Рима и Беча, а то
реди подделе одређених ујлива у Арба-
нији. Извештај, како иети лист даље, да
је јужна Арбанија била резервирана Ита-
лији, а северна Аустрији, ну након три-
политанског рата талијанској јавно мње-
ње захтијева Валону, да од ње постане
талијанска ратна лука. У таквим прили-
кама би Пуља, Трст и С. Рибка изгубили
сваку стратешку вредност и паравно
ове се талијанске намере у Бечу општи
побијати. У Риму пак виде, како се и у
јужној Арбанији шири аустријски ујлив,
особито преко свештенства међу като-
личким Арбанасима. У Арбанији су 3 па-
пистичке општине у Скадру са 30.000, Драчу са
13.000 и Скопљу са 16.000 парохијана.
Велику улогу игра међу Миридитама бив-
ша бенедиктинска општина Св. Алексан-
дра у Ордину, са ујливом на 16.000 ар-
банаских католика, којој је на челу бискуп
Доси, који је долази из Угарске, веома угле-
дан у Риму и Бечу.

Тај „abbas nullius in Miridita“, који често
борави у господској резиденцији, сма-
трају се са аустријским кнежевима у
Скадру и Драчу главном везом између
Арбанаса и Беча. Француски манастири
у Скадру, Трошану, Касрају, Грудзи, Три-
јенти, Селци, Вукати, Пузати, Шоши,
Плани, Шкају, Араши, Кире, Душман
и Шељу, према сиромашњи и оскуди,
као и они у Босни, добри су агенти про-
паганде. Данас су свештеници у Арба-
нији уроченији, васпитани већином у
степеништу аустријских језуита у Скадру
и који су своје науке довршили у Инсбру-
ку, Салцбургу, Вилху и Кленфурту.
Калуђери, такође већином Арбанаси,
васпитани су код францезца у Скадру.
Пошто Аустрија има протекторат над
католичким у Арбанији, она се брине и за
удржаване кlera, те сваки свештеник
добља преко Скадра из Беча 600 круна
на годину, а небројени су још износи,
који су из Балкана прешли преко руку
Доси и консула у Скадру и Драчу. Ау-
стрија је увек угађала домаћим оби-
чајима и националистичким тежњама Ар-
банаса, настојећи књижама, рађеним у
Бечу, стећи у овим земљама што више
симпатија. Од године 1857., кад су при-
консули стали обилазити овим земљама,
врши се та пропаганда уструјно и усје-
шно. Није чудно, ако су у Риму узнеми-
рени пошљедњима овога рада...

„Le Temps“ на крају истиче, да у Бечу
сматрају арбанаски устанак већим делом
пошљедњом сакривене талијанске акције.
Свакако, закључује париски лист, арба-
наска је питање постало једним од пр-
вих питања, којим се талијански кабин-
ет мора бавити од почетка рата са
Турском.

И орган талијанског министарства спољ-
них послова „Porofo Romano“ и бечки
„Fremdenblatt“ одлучно су ово изношење
демантовали, те се изродила због тога
полемика, која још траје.

Арбанаски устанак

— Вијести из Скопља, Куманова и Малесије —
О ујладу Арбанаса у Скопље одажде
ављају:

Живимо у једној сасвим необичној ат-
мосфери. Скопље се претворило у велики
арнаутски догор. Раније почела је арна-
утска бујина да лагано надира овамо низ
Боду преко качаничког гресанца, али од
прошле недеље имамо праву наизду. Са
свију страна куља у масе арнаутске и сру-
чу се у Скопље тако, да је нама, жи-
тељима његовим, постало тескобно у
њему. Донеке човек има слику стари-
нских крсташких ратова. Од недеље до
данас дошло је без претјеривања преко
15.000 Арнаута.

Скопље је у ово доба досадно и кад
је празно, без гостију. Сад пак у овом
калбадуку од Арнаута и војске доиста
представља слику пакла. Кроз облаке од
прашине и шулу од пушача једва се на-
виру страшица и мршља, тамна и намр-
гођена лица уморних Арнаута и снујде-
них војника.

Скопљаници престрављени измиле касно
из кућа да набаве што им је најужније,
па се брзо враћају обазирјући се цијелим
путем да их каква бијела не спађе. У ос-
талој донекле имају и разлога. Једна
множина свијета и гладна и жедна и гола
и боса сручила се овде и ево већ толи-
ко дана како блуди по улицама, по скоп-
ској чаршији, по скопским сокацима где
их богатство и благостање грађана омам-
љује и доводи у искушење. Јели чудно
што су већ отпочели понеки несташтини,
бесрамнији да чине за сада мале нештине,
но, ако се благовремено не предузму
мјере, ми ћемо имати ускоро прилике да
забљежимо и веће непријатности и не-
пријатности. Ономад су многим мимо-
пролазницима Арнаут тражили паре,
неки су чак и по кућама од жена тражили
кошуље и друге неке ствари. Све то ка-
же да ову војску не треба дуго на једном
мјесту држати. Не треба заборавити да
се ни у Св. Гори не госте гости више
од три дана.

Једна голмица од преко 500 Арнаута,
пролазећи поред главне авсане у Скопљу,
издвојили се из главне новорке што је
ишла за главарима и позвала апсанције
да изађу. Од једном је у апсанци настала
гуљва и вика коју да се небеса проламала
и мало после тога враћа су била раз-
бијена и на јавну калују по улицама из-
бацили робинша. Стражари, збуњени и
прелашени, нијесу се ни сјетили да упо-
требе пушке које су држали у рукама.
Преко 850 заточеника је ишло на сло-
боду и дуго је после тога отеквало
клицанје: „Јашасун Бајрам бег, јашасун
милет!“

У апсанци је било око 400 Муслимана,
350 Бугара а остало су били Срби. Пос-
лије главне апсане отворен је и притвор,
те је одатле ослобођено преко 150
људи.

Око 600 Арнаута из тиланске, бујно-
вачке и прешевске кале под вођством
Сали аге, као што из Куманова ављају,
ушли су 1. августа тамо. На сусрет им
је изашао ситан свијет са музиком. Сви
су размештени по муслиманским кућама.
Истог дана касно у вече Сали ага је
дошао са Арнаутима пред апсану и наре-

дио да се пуге људи из затвора. И ако
је камаком мољно да причека само један
саг док ујлава валују, та макар ова мољба
није помогла и тога часа су проваљена
врата из апсане.

Србима Бановцима, које су бездушне
затпје прије неколико дана опљачкали
и догјерали у затвор, помогао је овај
случај да на правди бога не тамнују.

Као што из Скопља ављају, Арнаут
се из свију крајева тамо скуњају зато
што хоће да држе велики конгрес, на
коме ће претресати сва арбанаска питања.
На томе конгресу, вели се, они ће одлу-
чити хоће ли се, задовољити добивеним
повластицама или ће наставити борбу.

Малесијци, који су недавно ударили на
Гусиње, привремено су се умирени. Беза-
ди су бесу са гусињским ирвацима, али
за кратко вријеме и то онако како су
хтели Малесијци. Напад на Гусиње до-
шло је Малесијцима 150 маузерових пуша-
ка и око 120 сандука муниције.

Контем прошлог мјесеца раздјелио је
командант муницију башибозуку у Плаву,
Никшићу, Пелићу, Ржанци и Метеху и
наредио, да са Руговима нападне на Ве-
лику и остале пограничне крајеве.

Подизање Подгорици

— Школа, општина, водовод и електрика —
Подгорица, 10. августа.

Одавно се већ ради да се Подгорица
као најживље и највеће мјесто у нашој
земљи што више полигне и што боље
уреди. Нарочито се тај рад живље и јаче
осјећа пошљедњих три године.

Сад као да се те припреме приближују
крају и као да смо на прагу великих
општинских радова.

Општински одбор ове вароши дошло
је одлуку да закључи један већи зајам,
којим би покрио све трошкове око ових
великих општинских радова. Та је одлука
на надлежном мјесту одобрена и већ се
приступило преговорима да се он закључи
и сви су изгледи да ће се закључити врло
повољно на опште добро.

Од тога зајма утрошиће се 32—35 хи-
љада перпера за подизање школа како
би и Подгорица добила погнуто модерне
и хигијенске прописима одговарајуће
уџонице и у томе погледу предначила
у државу.

Исто тако пројектован је општински
дом. То ће бити велика и модерна уре-
ђена грађевина. Поред потребних простор-
них за општинске кинцеларије, општин-
ски дом имаће велику и пространу салу
за заборве, концерте и т. д. са позориш-
ном. У ову ће салу моћи стати око 800
људи и тако ће се задовољити једна
освета потреба. У то ће имати салу за
читаоницу, за општински музеј и т. д. као
што ће и други простори се моћи издати
под цијам као каваљу, радње и т. д.

У општинском дому биће уведено цен-
трално парно грчање.

Предрачуи за ову зграду износи близу
100.000 перпера.

На уређењу водовода одавно се радило,
па ће то питање сада бити и дефини-
тивно ријешено.

Као што је познато, општина је била
ради водовода још прије довела наро-
дитог стручњака, г. Драг. Марковића,
уравнио београдског водовода, који је

још онда, не желећи труда и прегаташ-
тва познатом његовом вредноћом и за-
узимањем, још онда учинио све, да
се ово тако важно питање приведи крају
и оствари онако како то општи интереси
захтијевају. Вода би се довела са Фундине,
гдје је има у довољној количини, одлич-
ног је квалитета, хладна и у сваком по-
гледу добра.

За водовод би се утрошило око 320.000
перпера.

Ма да Подгорица ни када не стоји
рђаво са освјетљењем, јер има по ули-
цама ацетилноско освјетљење, опет је учи-
њено све, да добије електрично освјет-
љење, којим ће се освјетљавати и варош
и приватни станови.

На тај начин Подгорица као највеће и
најживље мјесто у нашој земљи биће и
науређеније, те ће се овим општинским
тековинама моћи само поносити, што
служи на част како општинском одбору
на челу са заузимљивим председником,
тако и самом грађанству, а на углед ва-
роши и земљи нашој.

Зато овај радосни глас од срца поз-
дрављамо и желимо искрено да се што
прије у дјело приведи.

Мисли

И једна кап уља довољна је да искочи
на површини воде, па ма колика она била.

Веће је зло убити душу, него тијело,
па опет се оно ни једним законом не ка-
жњава и ако оставља живу љешину.

Ко те пљачка материјално, штети те,
али ко те пљачка душевно, убија те.

Страшљивац више губи него што добија.

Док човек сам не падне ништа га не
може прегазити.

Љубав све опрашта само не и не-
вјерство. Валси

Српство

Босанске и србијанске жељезнице.

На питање о вели србијанских жељезница
са босанским, које се у задње вријеме
много расправљало у србијанској штампи,
београдска „Самоуправа“ доијела је
чланак, који треба забљежити. „Само-
управа“ признаје да тежња за ства-
рање жељезничких веза са Србијом и
Босном не може у начелу имати против
себе никаквих озбиљних разлога, али
упозорава на несклоност босанске управе
да приведи босанске жељезнице једном
важнијем пристаништу на Јадранском
Мору, те вели, да би везе србијанских
жељезница са босанским имале вријед-
ност другога реда, пошто босанска у-
права ограничава своју жељезничку по-
литику на потребе унутрашњег, локалног
саобраћаја, које су уперене са извесном
тенденцијом према Солуну. Пошто сад
Србија стоји пред великом задањом, да
својој извозној трговини осигура увјек
слободан излаз на велика свијетска тржи-
шта, те то мисли да постигне путем ја-
дранске жељезнице, „Самоуправа“ мисли,
да би Србија истом иза ријешена овог

ПОДЛИСТАК

Црна Гора!...

Олга Кернић—Пелеш

Црна Гора!

Стјепо и камење,
годо стјене, врхове камења,
што си шло под облаке главе,
ојечанске довршило славе!

Црна Гора!...

Алеа и биерије,
брунчи алаи, ширано биерије
брткани мачом и јуначком крви,
својим сјајем на сирјету си прии.

Црна Гора!...

Криво и оруље,
Српства криво, а врата оруље,
Шпаро дивча, што Европу спапе
и не даје црношану на се!

Црна Гора!...

Дика и поносе,
Српства дико, јуначки поносе,
тебе никад ланца не сапеше,
стра и грешет дунчана и бреше!

КУМЕЈЕВА ИСПОВИЈЕСТ

— Жил Леметр —

Улицеј бреше погукао проце и настану
се у свом дому. Постије три дана раболо
се његов свињар Кумеј. Није могао ни јести
ни спавати.

Он замоли свога друга, кокрт Фидетија,
да оде краљу и рече му

— Господару, твој слуга Кумеј узире, те
је рад да те прије своје смрти види!

И Улицеј отиде одмах на пољско добро,
гдје у једној појати затече Кумеја узрпана
опијим кокама. Тријела га је јака грозница
тако, да се као прв пријцао и грчио.

Кумеј поздрав краља:

Авала ти, о господару, што си дошао!
Морам ти појерити једну тајну, јер узирем.
Лаерт, твој отац, купио ме је као дијете, а
твоја маги, Ангила, одвајила ме је као год
и твоју најмању сестру, дијету Клименту. Ти
знаш врло добро колико сам ја одан теби и
твој дому!

— То знам! — рече Улицеј.

— Онда појуй ме! На мјесец дана пред
твој повратак доишех у једно младо прасе
у двор за тргову племените краљеве и ње-
них служавки. На дворекој катији затекох
једног гуњина, некио Финчанина из Птаке,
који ме је молио да га изведем пред Пене-
лопу; надио се да ће она купити шточод од
његове рибе. И ја га изведех пред краљицу.

Финчанин разлетре драгоцијене везове и
племенито камење пред твоју уважену сунругу
и стаде све те предмете хвалити најодбра-
нијим ријечима. Али краљина је све одица;
она није хтели да се купи, о господару, дод
си ти у даљини! Гада јој гуњинац узе пудити
неке прашке и љековите билје, јер је био
и покусан љакар. Пенелопеа узе неке од њих,
а купи и неколико плаваих камења као ам-
тају против зла погледа. Затим трговцу даде

да једе и допусти му да са мном спава у
твојој појати.

Тај Финчанин авло се Хамилкар. Био је
питак и омалеи, имао је неке неке очи,
благ глас и бреше веома огретаи. Видио је
много градова и земала и волио је да прича
о својим доживљавима. Али ја сам одмах ви-
дио, да доста лаже.

Прво јутро устао је рано и отишао. Ја
сам остао код куће да чувам свиње. Постије
подне одишех у двор једну богарицу свијезих
емокава. Тамо затекох Хамилкара гдје у ве-
ликој дворници сједи с процима и пијесом
их увеселјава. Али он није ојечано дјела ве-
ликих јушка, него је цијело дубавије пијесе,
али тако запосио, да је позоритио Финчанину
славу. И Пенелопеа бреше из своје собе свиња
на галерију, шлепачила се на ограду и слу-
шала је. Сјела се тебе, о Господару! Јер
видио сам јој суза и ошма. Чим би он до-
вршио поју пијесу, захтијела је да ијем
другу, пову.

Финчанин је дреко гледао у краљицу, што
она очевито није онакава. Али мени је, о
Господару, сам Бог говорио, да тај гуњинац
прилажује жену мога краља!

— Онако као и проиш? — упита Улицеј.

— Сасвим друкчије, о Господару! Јер
проиш су мујели на првом мјесту за тво-
јим великим именом. На онда је и један на
друго мојрио а за тим... ти забривљави
слушавице...

Те ноћи проуди ме један од богова. Угле-
дах Финчанина, који је недалеко од мене
спавало, како опрезно устаде из своје ложи-
нице и изађе на поље. Удугих се подако за
њим, ишао је ка двору. Ту навуше из жбуна
једне дествине и прилони их уза анд.

— Како је могао ићи сам у двор? — упи-
де му у ријеч Улицеј. — Ваљда је катија на
двору била затворена.

— Ко ће то знати? Тај гуњинац био је ду-
кав и авло је многе тајне вриштине. Може бити
да је био у договору и с којом служавице!

— Коју је можда те ноћи хтели да походи!
рече краљ.

— Можда! Али то не вјерујем! Јер добро
памтим оне погледе, које је гуњинац добицаво
краљини. Ја нијесам имао пута ни начина да
прозрел његове намјере. Када је он тадах про-
чио на стеници, ја га дочеках и оборах на
земљу. У паду се оневијетити, те сам га догао
лаво и без муке га удавих. Јесам ли добро у-
радио, о Господару?

— Добро си урадио, Кумеје!

— Мртво тајдео патоварих на своја плећа
и одишех у своју појату. Брижљиво га авоцах
у један кут стаје и приишех жртву боговима,
да буду милостиви његовој души. Сутрадан ре-
кох Кеневоји, да је Финчанин узавио пово-
љни вјетар и одиерио у свој авичај!

— А Пенелопеа?

— Краљина само рече: Нека му је срећан
пут, јер је цун лукавства, и ријечи су му врло
смислене.

главни задатka, mogla pokrenuti pitanje o vezi sa Bosnom. Prema tome po sebi se razumiye, da ovo pitanje, makar kako da se obrisno za obe zemlje, ne moze, kao pitanje drugog reda, potisnuti teknuću ugrađenu kadranse željeznice, koja osigurava glavni smjer srpske ekonomske politike i odgovara potrebama svjetskoga saobraćaja. Radi toga „Samouprava“ smatra da je sad potezivanje ovog pitanja neoporično i da „za svaku radotu ima svoje vrijeme“.

Пјевачко-музички дом. Биоградска Пјевачка Дружина „Станковић“, са својом заузимљивом управом, отпочела је грађење свога Пјевачко Музичког Дома, који ће у исто вријеме бити и видан споменик првом српском композитору уметнику, неумрлом Станковићу Корнелију. Пјевачка Дружина „Станковић“ ушла је у овај посао с вјером, да ће ову њену намјеру прихватити и помоћи сваки просвјешћени Србин и Српкиња, који умју одати достојну пошту и признање српској pjesми. И како Дружина „Станковић“ не располаже великим материјалним средствима, она је ради остварена своје намјере штампаила и разаснала апел на све родољубиве Србе и Српкиње а сад апелује и на све друге, којима поменути апел не би до рука дошао, за које се нада, да ће значај овога првог Српског Пјевачког Музичког Дома схватити и на њега свој прилог жртвовати, како би се ускоро, у близини величанствене палате новог Српског Парламента и Краљевског Двора забележао у Биограду својим сјајем и Пјевачко-Музички Дом Дружине „Станковић“ (Вел. Милоша, улица бр. 1.) на коме ће златним словима бити исписано: „Овај Дом подигнут је љубављу Српског Народа према својој српској pjesми“. Градња Дома Пјевачке Дружине „Станковић“ већ је отпочела и до јесени исти треба да готов буде. С тога се и апелује на браћу помоћ.

Нова жељезничка пруга у Србији. Једна велика капиталистичка група из Француске обратила се влади у Србији с молбом за концесију за подизање једне пруге нормалног колосека од Ћићевца преко Варварина и Темнића за Крагујевац. Група је послала и своје експерте који су извршили преглед и кондирали земљиште. Ова би пруга била привредна и јака стратемиска веза Србине. Везивала би долину Мораве са Шумадијом и барутану Обилићево с фабриком оружја у Крагујевцу.

Споменик српском књижевнику. Коњарек, вајар, коме је Професорско Друштво у Биограду поверило израду споменика пок. С. Ранковићу, књижевнику, за вршиће посао ускоро. Лик пок. Ранковића израђен је од бакра а биће стављен на гробу на једну неотесану стипу. Како ће споменик заузети више простора него што је садашњи гроб покојног Ранковића, то ће се простор или проширити или ће се посмртни остаци пренијети на друго мјесто, истом у Биограду.

Словенство

„Хрватска Заједница“ престаје излазити. На летошњој скупштини хрватских правана у Босни и Херцеговини, на којој се провела фузија „Хрватске

— На послуже!

— Ја отидох у своју појату и заенах мирно и спокојно. Али отада не могу ока еклатити, а да у ену не видим крваву Хамилкарову сјен, која ми непрестано пријети тако, да ме узасен непрестано грозница гресе, од које ево хоћу и да умријех.

Послије два дана сназих гдје свише рију Финчанинов гроб. Сад ми је било јасно, зашто ми његова сјен не да мира. Узех деп и закопах га у врт, дубоко, и припесох његовим боговима на жртву вила и мјерица. Али узалуд! Сваке ноћи гоци ме Финчанинова душа! Када си се ти врагво дома, о Господару, у превеликој радости заборавио сам своје патње. А в богови су хгјели да ми даду снаге, јер ти је гробала моја помоћ. Али сада ми је горе и теже него ишда прије. Ја патим узасне муке. Финчанинова душа не да ми мира. Ово ти повјеравао, о Господару, да би знао зашто умрије твој слуга и да би му помогао, ако му се помоћи може. Јер ти, о краљу, не смијеш ме жртети! Служаћи тебе учинио сам грјех!

— Размишљај се! — рече Улијеј.

Краљ је размишљајући ходио тамо амо по морској обали. Да ли је Пенелона могла одолети дрским погледима и заносним ријечима тога туђинца? Да ли није погрнула? Додуше Кумеј је тврдио да није. Али и он је увиђао да је краљина у великој опасности, те је с тога и убио тога туђинца. У опасности зар међу оноликим слугињима?

Нар. Заједнице“ и „Удруге“ закључено је да се оснује и један заједнички политички лист за обе уједињене партије. „Хрватска Заједница“ престаје да излази. Како дознајемо, то је учињено према горњем закључку, а неки доводе то обустављење у везу са неповољним финансијским приликама тога листа. Говори се, да ће „Хрватски Дневник“ предузеги на себе улогу заштитника интереса уједињених католика, као што би и одговарало капиталистички заједничара пред Штадлером а неки опет веле да ће се основати сасвим нови лист са новим именом, а да ће се и „Хрватски Дневник“ укинути, пошто не може никакво, и покрај свега постојанва уједињених пакташа, да се понуларине међу муслиманима. На ово „Н. Мусават“ згоднио примјеђује: „Хрвати би могли уштедети паре. Нека укину и „Заједницу“ и „Хрв. Дневник“, доста им је „Земан“.

Пољаци у Пруској. Овијех је дана „Беник Познањски“ позвао Пољаке, да за заштиту пољског посједа код продаје земљишта назе на ове три ствари: 1. Земља се има продавати само оним рефлектантима, који уз стручну опрему имају капитал да не само за исплату него и за обрађивање земљишта. 2.) У уговорима о куповини има бити садржана нарочита отграда, која ће спречавати да земља приђе у туђе руке. 3.) Имају се оснивати задруге, које ће се бринути за куповање земље у угроженим крајевима. Хакаристички листови поводом тога опет оштро нападају Пољаке, на траже да држава новим изузетним мјерама прискочи у помоћ Нијемцима. Либерална „Frankfurter Zeitung“ одлучио устаје против ових захтјева хакаристичке штампе. Либерални лист упућује Нијемце на самопомоћ и приватну иницијативу. Вјечито призивање државне помоћи доказује само слабост Нијемца.

Бугарска црква. Софиски црквени синод упутио је егзарху Јосифу у Цариграду писмо, у коме категорички тражи да се црква у Бугарској одицели од егзархије у засебну, самосталну цркву, пошто је већ постала територијална. Пренисе тога писма синод је послао Васељенској Патријаршији, руском синоду у Петрограду, српској и грчкој цркви. На прегледањем својој сједници патријаршијског савјета у Цариграду рјешавано је о том питању. Већина чланова била је за то, да се са нове бугарске самосталне цркве склоче шивма. Само један дво чланова изјавио је бојазан, да ће у тој новој аутокефалној бити уништене грчке епископије.

Забилешке

Како су наивни!

Овијех дана неки биоградски листови објавили су телеграм из Принципе како су делегати народне арбанаске организације држали у селу Пранотици збор, како је на њему водио прву ријеч револуционар и главни секретар народне арбанаске организације Иванеј бег, како ће по оклашћену збора поћи у иностранство да ради за арбанаску ствар и т. д.

Ко је Иванеј бег, то се добро зна. Знамо га ми у Црној Гори, гдје је поикао, знају га у Италији, знају у Србији — знају свуда, али не по добру него по злу.

То није бег, нити каква истакнута личност међу Арбанасима. Обичан тип пробисвијета, коме није мјеста међу поштеним људима. Продавао

Или је можда Кумеј мислио, да се она с Финчанином била потајно споразумјела?

Јутрос када ју је робилца чешњала, краљина је пјевушила неку варварску pjesму — вјероватно једну од оних pjesама што их је Хамилкар умно тако дивно пјевати.

А Кумеј? Да ли је он то чинио из оданости? Да ли га на то можда није гонило какво осјећање?

Он је био куд и камо маљи од Улисеја и можда роб ипак краљевске крви и дивног етаса... Да није он...?

Вољко! Да се пута у срцу крију потајна осјећања! Неки зао демон уђе човјеку у душу. Вољко! Да ми мало познајемо своје слуге, колко мало себе саме!

* * *

Тако је премислао мудри Улисеј. Али убрзо затим дође до закључка, да је боље не испитивати оно што се никада не може потпуно дознати.

Тако се он врати весела лица Кумеју: — Умири се, драги мој! — рече му он.

— Ја сам видио многе земље и народе и познао многе богове. Ти рече да је та твоја сјен из Финчије. Па добро! Ја познајем једног финчаниног бога и њему ћу на жртву приијети једног венра. Уијерен сам да ће сјен одмах од тебе појети.

Тако рече мудри Улисеј. Кумеј пак повјероваша свом господару и одржави.

се и продаје коме стипе и гледа да што бележири. Од тога и живи, јер је с поштеним послом одавно раскретно, од кад је иду и утију у Подгорици, гдје је био терина, оставио и по свијету се ево већ годинама промече и размеће и на рачун Арбанаса живи, ма да они с њиме никакве заједнице немају, нити жеде да имају. И биоградски листови сад се нашла да тог пробисвијета, свијетску ајдану обичног хоштаплера и туђинског измећара величају!

Баш су наивни!

Не пади више!

Новосадску „Заставу“ отргали смо и представили у њеној правој боји. То су исто учинили и други српски листови у другим крајевима Српства. Што се тиче листова у Војводини, они је још једнако одголићавали тако, да је већ свако могао да схвати улогу овог жалосног листа у српском народу, који на очигледни цијелог поштеног српског свијета измећари са својим гласима, проказаним људима, непријатељу нашем.

Па и поред тога што је тај измећарски лист сваки честит Србин одбацио, као што се клопи од ових око њега као проказаних, тај назови српски лист опет хоће да се намеће српском народу, да води ријеч о српским стварима и да говори у име српског народа!

Док о Мађарима не смије да пише, нити да ништа рече против њих, и ако сагријеше српски народ у тим крајевима, док је у његовој непосредној близини кри и лом и српски народ се вије као гуја у процјену, он се нашао да понује и прегреса прилике Срба у другим крајевима. У кући му браћа пиште од зулума и притиска, а он се о ту писку и вапаје оглушује, прави се као да не чује, (а чује, него не смије да удари на Мађаре, којима измећари и служи), па више о свему другом само о томе не!

Сад је покушала да фалсификује и мишаљење на Цетињу браће се немога вајна, док је овамо пено бушење изазвало подсмјех.

Она мисли ако је нашла на неке заблудјеле, који јој вјерују, на неке, као што их други крсе „Јашине тебиће“, на мисли да их и овамо има. Али се луту вара.

Добро Срби у свима крајевима знају ко је и каква је она и да је туђинова измећарка, да не пише како српски интересе налаже неко како јој из *Нешне записке* дају, па зато нико и не окреће главу на њу. Она је сад и сувише презрена, да би јој се могла икаква пажња поклонити. Поред ње се прође, опљуне и окрене глава да не би давио њен проказани задак.

То треба да унаме ти *бавши* људи и одроди.

Прско дебелог мора

На нашу несрећну браћу у Америци навалили са свију страна неки њихови на сиду Бога избавиоци. Узалуд се они отимају, бјеже од њих, отурају их и отресују их се, они их никако не остављају. Баш хоће силом да их спасу.

Веле им: Црногорци, ви сте у заблуди; ви не видите опасност по вас, по кућу вам и по вашу земљу. Српате у очигледну пропаст. Појбите за нама да вас спасемо.

А они се узјагунили, на никако неће! Људи потези толики пут, пребродили дебело море, неки напустили школе, неки рад, кућу и опшнште и дошли да своје драгоцијено вријеме траје за спасе ближњих, а они зато и не хају. Иду од једног до другог, од колоније до колоније. Ништа друго и не раде, него само за спасе ближњих својих. Али ти ближњи које би требали да спасу, који су у заблуди, ни да главу окрену на њих. Набојатају их, отресају и неће ни да чују за пожртвовање спасиоца својих! Чак су се неки толико заборавили, да су почили гробу да устају противу тих избавиоца њихових. Једни их срамоте, други броче, трећи гурају, а четврти чак и туку.

Па да човјек још мисли за добро ближњих својих и да се за спасе других жртвује! Неблагодарили свијет!

И док тако по лезима ових нових месија међу Црногорцима и Америци прите мстце, лопате и друге кујинске ствари, које се приричују горопадним домаћинама, док небрежне месије бјеже безобзирце из мјеста у мјесто, докле се сироти Црногорци нашла у чуду и вању:

„Избави нас, Боже, од избавитеља!“

Из народа

Никшићско занатлиско-радничко друштво
Hukuah, 3. августа

Овданије прво никшићско занатлиско радничко удружење од свог оснивања иде стално напредку, те гако сваки часом добија веће симпатие у грађанству, те, поред до нове године добитених нових добротвора, удружење је добило од нове године до данас још добротвора са улогом од перп. 200 Петру Крмановићу из Биограда; са улогом од перп. 50 Марка Вукотића, Браћу Павловић. Ђурицу Почека, Сава Шћепановића, Обрена Попару, Мирга Јелџа, ком. Баба Мићуновића и Катинку Попару, а са уписом горе именованих данас та корисна установа брои својих добротвора 65.

Захваљујући заузимљивости њиховог врједног и љубљеног председника гос. Шћена Кустудића удружење ће и даље напредовати.

Г. министар унутрашњих дела одобрио је измене и доуне друштвених нових правила, која ће брзо из штампане изаћи и раздати се члановима. Овим изменама у новим правилима предвиђено је оснивање дилетанског позоришног друштва, па је управа већ почела да на том и ради, што би заиста за Никшић врло потребно било. Надаги се, да ће управа у том предузећу имати успјеха, у коју је сврху већ закупила просторије куће г.г. Богшиловића и Браковића и у исте је већ сместила позоришту, на којој су се већ омладици, чланови удружења, почели спремити за „Слободарку“, трагедију од Милоша Ђорђевића, да би што свечаније представила 15. август као дан прогласа Краљевине своје домовине, нашто је управа створила свечани програм и дала га већ у штампу.

Надаги се, да ће се грађанство као и до сад одазвати својом посјетом и тим

прирећи у помоћ овој корисној установи у нашој земљи, која занега може да послужи на углед.

Ми се радујемо његовом напредку и жељимо исцрпности у његовом племенитом раду и покрету.

Н. К.

Преко дебелог мора

Народни суд одродима и отпадницима —
Бизба, јула

Од како су неки отпадници наше миле домовине Црне Горе дошли и у Америку да нас усреће, поштени Црногорци и сви остали Срби на великој су муци од тих одрода наших. Њима је мало што су покренули неколико листова, у којима нападају све што је честито и валано у Црној Гори, не устручавајући се од насртања на највеће светиње наше, него су зашли од мјеста до мјеста не би ли како поштени радни свијет помутили и међу собом завадили.

За ово вријеме од како су ти проказани људи у Америци, њихов разорни рад постао је јасан свакоме, јер се очигледно види да иду на то, да браћу заваде међу собом, да их од рођене груде одвоје и да их увуку у своје коло одрода и ништавила.

До сада су многи невини људи постали жртве њихове спекулације и љуто због тога страдали, па ипак они и дан данас успијевају да поштени свијет заваде и да их најбруталније експлоатишу.

Међу овим нашим одродима нарочито издвајају Тодор Божовић, који је хтпо своју рођену земљу да усрећи бомбама и да помуги поштени српски свијет у Црној Гори, и његов красни друг Ђорђе Настић, бривач.

Идући од мјеста до мјеста, гдје год Црногорац има, они су дошли и до наше колоније у Бизби.

Чим су у Бизбу стигли, сазвали су скуп, на коме је Тодор Божовић стао да износи стање српскога народа у старом крају, угађајући присутним Србима само да би их придобили за се. Када је мислио да је већ успио, да их освојио, онда се бестрајно оборио на Црну Гору, гдјећи и срамотећи и њу и све у њој.

Присутни Црногорци тренутно бјяху овим дрским испадом запрепаћени. Знали су ко је и какав Божовић и зашто обилази српске колоније, али се нијесе надали да ће се толико заборавити и дрзнути да пред њима устаје противу онога што им је најмилије и најдраже на овоме свијету. Зато навалише на овог одрода са свих страна да га под ноге смељу.

Нашав се на муци, овај одрод удари у плач, молећи присутне да га узму у заштиту како би скапулао свој ништавни живот, да би својим одвратним дахом могао и на даље да кужи поштени српски свијет.

И није много гребало па да легне крв. Већ су се и револвери почели водити и само се чекало кад ће се оклинути.

На глас вике и гужве, која је била настала, долегјела је полиција и повратила ред. Пошто је видјела у чему је ствар, Божовића је заједно с оним бривачем одвела с собом у полицију и затворила.

Захваљујући само томе они изнесоше своје главе.

Доцније их пустише, алу се у Бизби више не смедоше ни да окрену ного безобзирце побјегоше преко Аризоне у Чикаго.

Сад им неколико поштених Црногораца поручују да се више не шаде главом да завре у Бизбу, јер ће их на првом кораку премлатити.

Кратке вијести

Пут белгиског краља. Овијех дана су свечано ушли у Антверпен белгиски краљ и краљина, те су одјели у градској палати. Од кад је зашло на престо, није краљ Алберт посетио ни један град у земљи, те је ово прва службена таква посјета. Краљ и краљина су једно дочекали. У дуци се налазе један белгиски, један нивољемски, један француски и један енглески ратни брод, који су испалили пропсане метке.

Атетантат на галијанског краља. Паризи против антетантат. Далбе, који је покушао да изведе атетантат на краља Виктора Емануела, отпочела на дан 20. септембра ове године.

Руска индустрија у Бугарској. Идуће године уредиће се у Софији изложба руске индустрије, а трајаће од маја до октобра. Руска влада даће у ту сврху велику новчану потпору. На челу изложбенога одбора стоје професор Бахметев и бугарски народни посланик Георгијев.

Пут енглеске краљице. Енглеска краљина отпутовала је заједно са принцемом Мари преко Довера у Хаг-Стрелин.

Пут руске царске породице. У Петрограду се развијала надеж да ће руска царска породица на јесен или на прољеће идуће године путовати у Француску.

Атетант на пошту у Солуну. У ноћ од суботе есен подрапа је у аустро-угарској пошти у Солуну у 10¹ сати „наклопа машина“, коју су непознати дјелици прокривили. Просторне су јако оштећене и покућанство уништено. Поштански предмети остали неопштећени. 2 милионика лако су одишевени. Власти су одмах предузеле мере сигурности. Уште су биле забављене војском, а истрага поведена. Управитељ поште Вучетић с мјеста је позвао чиновнике, који бипаху изваз службе, да не застане ништа у пословању.

Румунски конгрес. Угарски Румуни имаће свој велики годишњи конгрес у Сабини. На томе ће конгресу Румуни завршити своје ставовиште према влади и развити свој програм. Конгрес за сада још није забрањен, па се држи да га влада не оштите неће забранити, тим мање, што жели да чује, како се мисле Румуни држати према влади. На конгресу стаћи ће Румуни из свих крајева Угарске. Интерес је најпречије велики, те се чине озбиљне припреме. Заједно с конгресом биће и велике свечаности као сваке године, тим више, што је дозвољено још од владе грофа Хедервариа, да румунске жеље и мошти смјну носити на својим народним хаљинама румунске народне боје.

Русија и Енглеска. Године 1854. одијели су били Енгледи црквено звано Золотичког манастира. То је звано сад у Архангелски онег враћено. Том је приликом гувернер изрекао здравцу краљу енглеском, у којој је наглашено, да ће тај чин уврдити старо међусобно пријатељство. Агате енглеског посланства нагласио је у здравци цару Николи, да ће повратак звано имати пошљедину да се заборави стара неправда, негда починена. Присутни су пратили говоре пјевањем енглеске и руске химне и клицањем „ура!“

Трећа хашка конференција

Припреме за конференцију мира —

Друга хашка конференција створила је закључак, да се изабере један приређивачки одбор, који се кроз двије године има да састане да вијећа о највећим стварима:

— да се скупе сви предлози, који се имају предложити хашкој мировној конференцији;

— установити, која су питања зрела за што скорије међународно ријешење;

— саставити програм, који би могле поједине владе држава што скорије при-
мити.

Пошто се трећа хашка конференција има да састане године 1915., то би овај приређивачки одбор морао да започне својим радом већ године 1913. Дјеловање овога одбора тим ће знатије бити, што овај одбор има задаћу, да изради организациону основу и пословник будуће конференције.

Практични Американци су за овај одбор израдили врло добро уређење. Оно се састоји у оснивању једног међународног одбора, јер сваком међународном раду има да преходи један народни рад. Заједнички државе, који сачињавају приређивачки одбор, мораће добити од својих држава инструкције, т. ј. од привремених својих влада. Биће добро ако те инструкције не буду једностране т. ј. од министарства спољних послова већ од овога заједно са стручњацима, научницима.

Међународна питања мира могу се само с међународног гледишта просудити, а то становиште боље ће знати звучети научњаци од научњаци, који имају на уму само појединачке интересе држава и народа. Заједнички рад стручњака и владе поћи се у свакој држави код законодавства па за што се не би видело код тако великог дјела као што је мир међу народима. На тај начин избијешће се разним фракцијама приређивачког одбора.

Наравно, да ће се закључци овог међународног одбора знатије развијати од инструкција, што су поједини заступници добили од својих држава. Ну то је природно и овај одбор може да практично нешто уради само путем узалатног ком-
промиса. За то треба да се према закључку друге хашке конференције радње овога приређивачког одбора на вријеме готове, да их поједине владе могу свестрано испитати. При том испитивању и онег ће се позвати у помоћ споменути народни одбор. И три питања, у којима се једна држава може најавити за програм свог приређивачког одбора, и онег би стручњаци имали прилике да воде главицу рјеч.

Како рекосмо, Сједињене Државе Северне Америке претходиле су свим осталим државама оснивањем оваког међународног одбора. Интерпарламентарна унија, устројена године 1910. у Бруселу, није узалуд препоручила свим државама, да следе пример Сједињених Држава Северне Америке. И заједно у Француској, Низоземској и Шведској постоје и овакви међународни одбори за при-
преме у сврху судјеловања код треће хашке мировне конференције.

Савијем је природно, да се поједине владе морају да ставе у споразум не само са тим народним одбором, ако га усвоје, већ стручњацима, да у малим или великим стварима не дођу у овако неугодну позицију, као садашњи немачки посланик барон Марскал, који је морао изјавити, да се немачка влада преварила, јер је заузела не само оштем научном увијерену противно становиште већ и увијерену својих најбољих синова.

Црна Гора у акцији

„Опамо покој добућу души,
Кад Србиш више не буде роб!“

Према телеграфским изјављенима те синог јучер пријави, а доље их дописмо, Црна Гора ступа у акцију.

Пријављена је. Док Европа пјева Status quo,..... докле по старој Србији и Македонији, где је Срба и Бугара, почео је клавне једних и других поживица и бајонетама турске солдатење и разуданих Арнауца, е би могли бити сви поклази докле Европа изтервешне.

Највијештај о грозотама у Беранима дописмо у данашњем броју. Грозот је. Савије ли Црна Гора даље мирно гледати збијеште из Србија до својих граница? А може ли доштити да је и ове године поклази широте бегушица војди траже у својој уочишности? И да би тобоже Краљ хтио по би Црногорци а Краљ Николи редећа што и сваки Црногорци.

Ма ош је ефењаво прије дененија оне долазишће стихове:

„Опамо покој добућу души,
Кад Србиш више не буде роб...“

А да не би притекао у помоћ робљу, да не буде уништено!

Што ће му status quo, што ће му интервенције ако би нестало Срба од Берана према Нели, Прирепу, Приштици сје јешне, а прела славним Делацима са друге стране?

Црна Гора пикоме не највијешта рат. Она пашае појку у Беране да ешау рају од ирлодичких ша-
лама, па разуданих Рутонана и Арнауца. А хоће ли за то Турека највијештити рат Црној Гори, нека! Црна Гора ће у вршешу најјешта, у испу-
навању националних и хуманистичких дужности, и сати заблештити, увијерена да ће е поље и бу-
гарека, наменита славјанска повестрима, кави-
кваше хорат: „Брагу брат, а Турчину рат!“ Црна-
хорат... будућности када ће разудијети даљна по-
вољеша што је спошто и заспокао велики Краљ Шко-
ла, којета не разудијети неће политичке мршине,
да се и Њему објештити, да суврешешити обично
не схваћају великаше своје добе.

„*Naše Jedinstvo*“

Дневник

Демарш великих сила. У току јучерашњег дана овдашња г. г. представници свијех европских великих сила молили су понаособ аудијенције код Његовог Величанства Краља, да му у име својих влада учине пријатељски савјет, да

се Црна Гора, поред свега тога што се налази због пограничних питања у тешком положају с Турском, са њоме по изричној жељи влада великих европских држава у овим приликама држи потпуно мирно. Савјет је учињен у сасвијем прикладном облику, достојном угледа Црне Горе и њених сталних симпатија, које ужива код великих сила.

Вратио се. Његово Краљ Височанство Књаз Петар вратио се јуче послјери подне са пута на коме је пробавио неколико дана.

Отпутовао. У недјељу је са Цетиња отпутовао овдашњи бугарски посланик г. др. Н. Колушев са својом породицом, која иде у Бугарску. Г. др. Н. Колушев ће се из Трста вратити натраг.

Исо Бољетинац. Биоградски лист „Македонија“ доноси о Ису Бољетинцу ову биљешку: „Готово сви наши листови од неко доба на овамо, посведневно доносе извјештаје о Ису Бољетинцу. Ове недјеље до-
нијели су и ову вијест: „За све Србе на Косову нарочито се заузима Исо Бољетинац“. Дакле за Србе се заузима Исо Бољетинац, а овим се сада, послјери толиког времена, потврђује о Ису Бољетинцу, оно што смо ми у „Македонији“ о њему раније толико пута писали: Ески дост душман аламас (стари пријатељ, не може да буде непријатељ), вели једна османлиска пословица.“

Стјечај за глумце. Народна позориште на Цетињу расписало је стјечај за глумце за идућу позоришну сезону, која почиње у септембру. Траже се неколико глумаца и глумица, а нарочито драмског љубавника, драмског љубавницу, комичара и т. д. Понуде с условима треба упутити управу најдаље до 25. ов. м. Првијенство ће имати они, који су, поред способности, дуже вријеме провели на позорницама, а међутим су и пјевачи. Ангажованим члановима управа плаћа утврђени путни трошак. Ангажман траје месец дана, рачунајући ту и двомјесечно ферије с половином редовне плате. Уговоре о ангажману потврђује министарство просвјете у року од десет дана пошто члан ступи на дужност. Уговором је предвиђен узајамни отказ на два мјесеца, али управа задржава себи право да након првог мјесеца може ангажман прекинути, ако се члан покаже неспособан, с тим да му плати путни трошак за повратак. Ангажовани чланови биће почетком септембра извјештени о свом ангажовању као и то кад ће се јавити на дужност.

Долази у Котор. Познати лекар др. Ф. Корсано из Трста, специјалиста за кожне и тајне болести кренуће се на пут по Далмацији и у Дубровник ће бити 9. и 10. септембра по новом и примаће у хотел „Де ла Вил“, одакле ће у Котор, гдје ће примати 11. 12. и 13. септембра п. п. у хотел Пухаловића.

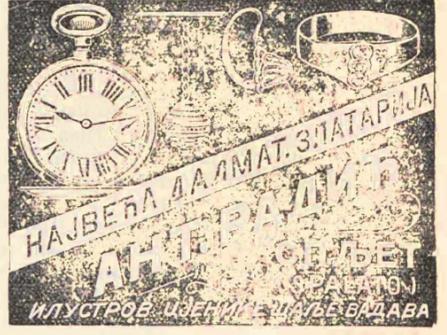
Вријеме. И јуче смо имали плаху и бујну кишу, која је обилно надала преко цијелог дана, ушљед чега је знатно застудило чак и преко дана, да се већ почела носити

горња одјећа. Прошла ноћ је била знатно студена, али се вријеме изведрило и данас имамо лијеп сунчан дан, али знатно студен. Јесен већ осваја.

Биљежник

- Преговори за мир између Италије и Турске воде се и има изгледа да ће доћи до споразума.
- Конференција Арбанаса и турске комисије у Скопљу није могла да се изврши јер Арбанаси нијесу хтели да без оружја преговарају.
- У Кронштату, крај Петрограда, проглашено је ратно стање због побуне мрара.
- Консули у Скопљу тражили су заштиту ушљед изгледа, који су Арбанаси у Скопљу почели да чине. Све банке су у Скопљу затворене.
- Турски престолонашљедник отпутовао је у Швајцарску.
- Исо Бољетинац са 15.000 Арбанаса налази се у Скопљу.

ОГЛАСИ

П. п. број 5. 41—50

Саломон М. Алкалај
ТРСТ
Via Lazzaretto Vecchio бр. 45.
Велико складиште најбољих сваковрсних
КОЖА
и свих других припадака за обућарску радњу.
— Уз најумјереније цијене.
Наруџбине извршују се брзо и тачно.
P. 30. бр. 45, 7, 15

КРАЉ. ЧЕСКА ПОЉОПРИВ. АКАДЕМИЈА У ТАБОРУ
(Пољопривредни Завод с уредбом Вел. Школе)
Студије трају 4 семестра, факултативно 6 семестара. Почетак године у октобру. За редовне слушаоце примају се свршени матуранти и матуранткиње гимназије, реалке и средње пољопривредне школе. Пријава до 30 септембра, а упис личном пријавом од 5—7 октобра.
Редовни слушаоци полагају обавезно семестралне испите, а дипломски испит факултативно. За ванредне слушаоце примају се абсолвенти с најмање 6 разреда ма које средње школе.
Проспекте се на захтјев шаљу.
РЕНТОРАТ КРАЉ. ЧЕСКЕ ПОЉОПР. АКАДЕМИЈЕ у Табору (Tabor—Ceska)
П. п. бр. 47, 2, 3

Нашој незаборављеној синузи, односно снаси
† БУРЂИ
држаћемо у неђељу 12. ов. мј. у 10¹ сати прије подне на новом гробљу годишњи помен, извјештавајући овим све наше пријатеље и познанике.
Цетиње.
P. 33. бр. 48, 2, 2 **Породица Спасић.**

ЦЕНТРАЛА:
ТРЕБИЊЕ (Херцеговина)

ТРАВУНИЈА

ФИЛИЈАЛА:
ГРУЖ (Далмација)

трговачко, индустријско, отпремачко, комисионо и агентурно дионичарско друштво.

Велико складиште сваковрсног пиљаног дрва: дасака, мурала, јеловог, пињевог, храстовог, буковог, сировог и нуханог. Паркета бунова и храстова.

Греда тесаних сваке димензије. Горивог дрва и енглешног каменог угљена.

на 1911. год.
П. п. бр. 39. 26—54

Све уз врло умјерене дневне цијене.

Штампа Кр. П. Државне Штампарије. Власник и одговорни уредник Радомир Кривокапић Орлински